

Studieplan för ämne på forskarnivå

Ämne	Fastställd	Diarienummer	Ks-kod
Filosofi	2017-05-10	V-2017-0545	3.2.3

Doktorsprogram – Humanistiska och samhällsvetenskapliga studier av teknik, vetenskap och miljö

Bilaga 1.1: Studieplan för ämne på forskarnivå Filosofi (FILOSOFI).

Ämnesnamn

Filosofi (Philosophy)

Ämnesbeskrivning samt mål för utbildningen

Vetenskapligt område

Den filosofiska forskning och utbildning på forskarnivå som bedrivs vid KTH har teknikvetenskaplig inriktning. Med detta avses att verksamheten syftar till att vinna nya filosofiska insikter inom områden och frågeställningar av särskild betydelse för teknik och teknikvetenskap. Häri innefattas bl a kunskapsteoretiska, logiska och vetenskapsfilosofiska problem inom teknikvetenskapen och dess grundvetenskaper. Vidare innefattas beslutsteori samt moral- och samhällsfilosofiska aspekter på teknikanvändning, bl a frågor om risk och säkerhet. Särskild vikt fästes vid interdisciplinärt samarbete med andra vid KTH representerade ämnesområden.

Definition av eventuella inriktningar

Ämnet har inga inriktningar.

Precisering och konkretisering av hur målen för utbildningen ska uppnås

Utbildningen har de mål som fastställts i högskoleförordningen. För licentiatexamen är dessa mål (i lydelsen januari 2016):

Kunskap och förståelse

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och

- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

För doktorsexamen är målen (i lydelsen januari 2016):

Kunskap och förståelse

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och – visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap,
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Skillnaden mellan målen för licentiatexamen och doktorsexamen är i första hand att kunskapskraven är mer omfattande för doktorsexamen, i HF formulerat som exempelvis bredare och mer systematisk förståelse. Det finns också ytterligare färdigheter och förmågor som krävs för doktorsexamen i jämförelse med licentiatexamen, formulerat som exempelvis förmågan att granska och visa intellektuell självständighet. Nedanstående precisering som följer HF:s uppdelning, avser båda examina med dessa skillnader i åtanke.

De övergripande målen ”kunskap och förståelse” uppnås i huvudsak genom deltagande i kurser samt egen handledd forskning.

De övergripande målen ”färdighet och förmåga” uppnås framför allt genom avhandlingsarbete, men med stöd i kurser och seminarieverksamhet. Häri ingår träning i att läsa, förstå och kritisera vetenskapliga texter och att kunna argumentera för eller emot resultat och ståndpunkter, både egna och andras. Att kommunicera och diskutera resultat tränas specifikt i den obligatoriska kursen 1N5105 Populärvetenskaplig framställning. De övergripande målen ”värderingsförmåga och förhållningssätt” uppnås i kollegiala sammanhang samt i kurser och avhandlingsarbete. Förmågan att göra forskningsetiska bedömningar tränas i det handledda avhandlingsarbetet samt genom deltagande i den obligatoriska kursen 1N5113/1N5114 Vetenskapsteori och forskningsmetodik. Intellektuell självständighet tränas och prövas både vid artikelpublicering och under avhandlingsarbetet.

Aktuell forskning

Vid avdelningen för filosofi bedrivs forskning inom många av filosofins grenar, men framför allt sådan filosofi som anknyter till tekniken och dess användning i samhället. Några av avdelningens viktigaste forskningsområden är beslutsteori, riskfilosofi, vetenskapsfilosofi, logik, miljöfilosofi och bioteknologins etik.

Utbildningens upplägg

Utbildning på forskarnivå består av en kursdel och en uppsats/avhandlingsdel. Kursmoment kan bestå av föreläsningar, litteraturstudier och problemlösning samt aktivt deltagande i seminarier och konferenser. Kurser kan studeras inom institutionen eller i samverkan med andra svenska eller utländska forskningsinstitutioner.

Utbildningen på forskarnivå bedrivs under ledning av en huvudhandledare, tillsammans med minst en biträdande handledare, i enlighet med den individuella studieplanen. Den studerandes individuella studieplan ska anpassas till den studerandes förkunskaper samt till uppsats-/avhandlingsarbetets inriktning. Doktorandens framsteg ska bedömas minst en gång per år i samband med revision av den individuella studieplanen som ska göras av studerande och huvudhandledare. Studieplanen fastställs av forskarutbildningsansvarig.

Licentiatexamen får avläggas som en del av doktorsexamen. Kurser och uppsatsarbete som ingår i licentiatexamen får också tillgodoräknas i en doktorsexamen.

Obligatoriska och rekommenderade kurser

Licentiatexamen består av en kursdel omfattande mellan 45 och 60 hp och en uppsats omfattande mellan 60 och 75 hp så att summan uppgår till 120 hp. Doktorsexamen består av en kursdel omfattande 90 hp och en avhandling omfattande 150 hp vilket sammanlagt ger 240 hp.

Kursdelen för både licentiat- och doktorsexamen består av obligatoriska och valfria kurser. De valfria kurserna skall väljas i samråd med huvudhandledare och föras in i den individuella studieplanen. De är avsedda att ge breddande kunskaper, främst i anslutning till arbetet med den egna uppsatsen/avhandlingen. Kurserna ska studeras i enlighet med den överenskommelse mellan studerande och huvudhandledare som gjorts i den individuella studieplanen.

Den som fullgjort doktorexamen bör, antingen genom kurser i utbildningen på forskarnivå eller på annat sätt, ha förvärvat goda kunskaper inom områdena vetenskapsfilosofi, logik och/eller andra formella metoder samt moralfilosofi.

Obligatoriska kurser

Obligatoriska kurser ska genomföras motsvarande 30 hp för licentiatexamen och 45 hp för doktorsexamen. De obligatoriska kurserna listas nedan.

För licentiatexamen krävs kurserna AK3006, 1N5113 (eller 1N5114) samt minst 7,5 hp av de övriga kurser som är obligatoriska för doktorsexamen.

Valfria kurser

I övrigt väljs kurser om 30 hp bland allmänna filosofikurser på forskarnivå samt litteraturkurser inom uppsats-/avhandlingsområdet motsvarande 15 hp.

Allmänna filosofikurser (30 hp)

De allmänna filosofikurserna kan ges som Individuell läskurs i filosofi A-E, kurskoder FAK3106-FAK3115. Exempel på ämnesområden som kan täckas in av de allmänna filosofikurserna är: kunskapsteori, vetenskapsfilosofi, logik, moralfilosofi, matematikens filosofi, data- och informationsvetenskapens filosofi, beslutsteori, värdeteori, språkfilosofi, filosofisk estetik, politisk filosofi, eller miljöfilosofi.

Litteraturkurser inom uppsats-/avhandlingsområdet (15 hp)

Litteraturen fastställs i den individuella studieplanen efter förslag från huvudhandledaren i samråd med den studerande. Här kan ingå kurser från andra vetenskapliga ämnen, vilka bidrar till den studerandes orientering i för uppsats-/avhandlingsområdet relevant teknik och naturvetenskap/matematik. Litteraturen inom uppsats-/avhandlingsområdet kan helt eller delvis ersättas av filosofisk litteratur som bidrar till den studerandes filosofiska allmänorientering och metodologiska kompetens.

Den doktorand som undervisar inom utbildningen på grundnivå eller avancerad nivå skall ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning om minst 3 hp. Även för den som inte undervisar rekommenderas en högskolepedagogisk kurs.

Seminarier och konferenser

I utbildningen ingår aktivt deltagande i forskningsseminarier vid avdelningen, vilket innefattar att regelbundet lägga fram egna texter. Detta sker enligt kursfordringarna för de obligatoriska seminariekurserna (AK3006 och AK3007). Doktoranden ska också delta i nationella och internationella konferenser samt forskarnätverk inom kunskapsområdet.

Obligatoriska kurser

- 1N5105 Populärvetenskaplig framställning 3.0 hp.
- 1N5102 Filosofiska originaltexter 12.0 hp.
- 1N5113 Vetenskapsteori och forskningsmetodik, teknik- och naturvetenskaplig inriktning 7.5 hp. /eller 1N5114
- AK3006 Seminariedeltagande i filosofi, del 1 7.5 hp.
- 1N5103 Teknikvetenskapernas filosofi 7.5 hp.
- AK3007 Seminariedeltagande i filosofi, del 2 7.5 hp.

Rekommenderade kurser

- AK3112 Individuell läskurs i filosofi 7.5hp C 7.5 hp.
- AK3107 Individuell läskurs i filosofi 3hp B 3.0 hp.
- AK3114 Individuell läskurs i filosofi 7.5hp E 7.5 hp.
- AK3108 Individuell läskurs i filosofi 4.5hp A 4.5 hp.
- AK3111 Individuell läskurs i filosofi 7.5hp B 7.5 hp.
- AK3115 Individuell läskurs i filosofi 10.5hp 10.5 hp.
- AK3109 Individuell läskurs i filosofi 4.5hp B 4.5 hp.
- AK3106 Individuell läskurs i filosofi 3hp A 3.0 hp.
- AK3113 Individuell läskurs i filosofi 7.5hp D 7.5 hp.
- AK3110 Individuell läskurs i filosofi 7.5hp A 7.5 hp.

Avhandling

Uppsats-/avhandlingsarbetet är en obligatorisk del av utbildningen på forskarnivå. Utbildningen syftar i denna del till att den studerande ska utveckla en förmåga att ge självständiga bidrag till forskningen samt också en förmåga till vetenskapligt samarbete, inom och utom det egna ämnet. Uppsatsen/avhandlingen ska innehålla nya forskningsresultat som den studerande har utvecklat, själv eller i samarbete med andra. De vetenskapliga huvudresultaten ska uppfylla kvalitetskraven för publicering i internationellt erkända tidskrifter med refereesystem. Doktorandens bidrag till i uppsatsen/avhandlingen ingående texter som har flera författare ska kunna särskiljas.

Licentiatuppsatsen och doktorsavhandlingen ska skrivas på engelska. De ska normalt utformas som en sammanläggning av vetenskapliga artiklar, jämte en särskilt författad sammanfattning. En licentiatuppsats ska innehålla stoff som räcker till minst två, och en doktorsavhandling minst fyra, normala artiklar som kan publiceras i internationellt erkända tidskrifter med referentgranskning.

Doktorsavhandlingen bygger normalt på licentiatuppsatsen.

Behörighet och urval

Grundläggande och särskild behörighet samt förkunskaper

KTH:s allmänna behörighetsvillkor för antagning till utbildning på forskarnivå tillämpas.

Doktorander förväntas kunna läsa och skriva vetenskaplig engelska samt kunna tala engelska obehindrat. Förkunskaper i filosofi svarande mot minst 60 hp rekommenderas.

Regler för urval (avseende de bedömningsgrunder som skall tillämpas vid provningen av sökandenas förmåga att tillgodogöra sig utbildningen, se HF 7 kap 41 §)

Antagning till forskarstudier beslutas av skolchefen efter beredning av programrådet för forskarskolan i filosofi och tilltänkt huvudhandledare.

Urvalet syftar till att välja den av de sökande som har bäst förutsättningar att genomföra utbildningen på forskarnivå med gott resultat inom stipulerad tid. Vid urvalet bedöms därför bl a graden av mogenhet och förmåga till självständigt omdöme, kritisk analys och skriftlig vetenskaplig framställning som läggs till grund för antagningsbeslut och för urval bland sökande. Av stort intresse vid denna bedömning är tidigare studieresultat i kurser av fördjupningskaraktär i akademisk grundutbildning samt självständigt utförda vetenskapliga arbeten. Urval bland sökande till utbildning på forskarnivå görs av programrådet i samband med antagningen.

Examina och prov i utbildningen

Licentiat- och doktorsexamen

Licentiatexamen består av en kursdel omfattande mellan 45 och 60 hp och en uppsats omfattande mellan 60 och 75 hp så att summan uppgår till 120 hp. Uppsatsen ska framläggas och försvaras i enlighet med KTH:s föreskrifter.

Doktorsexamen består av en kursdel omfattande 90 hp och en avhandling omfattande 150 hp vilket sammanlagt ger 240 hp. Avhandlingen ska framläggas och försvaras i enlighet med KTH:s föreskrifter. Kurser och uppsatsarbete som ingår i licentiatexamen får också tillgodoräknas i en doktorsexamen.

Prov som ingår i utbildningen

I kurser på forskarnivå ska ingå kunskapsprov, som kan vara skriftliga eller muntliga. Examinationen ska utformas så att examinator kan övertyga sig om att den studerande inhämtat hela kursinnehållet.